

Lleida té sognis eròtics

Art contemporani
al servei de la
sensualitat onírica
en les activitats
paral·leles
al congrés universitari
multidisciplinar
'Jardins secrets',
que se celebrarà
a la capital del Segrià
aquest desembre.

La boira humiteja Lleida. Al Centre d'Art Contemporani la Panera, aquesta humitat suma molts més graus del que marquen els termòmetres. "El somni eròtic" és el títol de l'exposició que es pot veure fins al 23 de desembre a la planta superior de l'edifici. Sognis eròtics de deu artistes de renom nacional i internacional que mostren impudicament les fantasies que poblen el seu univers creatiu. Ana Laura Aláez, Nobuyoshi Araki, Roger Bernat, Hannah Collins, Alberto García-Alix, Robert Mapplethorpe, Juan Luis Moraza, Joan Morey, Marcel Pey i Carla van de Puttelaar mostren la seva particular manera d'entendre la sexualitat. Hi ha treballs explícits. N'hi ha de suggerents. D'inquietants. De turmentats. Els fantasmes s'alliberen per deixar anar la imaginació del visitant, que es trobarà voltat de fotografies i videoinstal·lacions en què la sensualitat, i de vegades també la sexualitat, regnen sense prejudicis.

Aquesta exposició és una de les activitats paral·leles al congrés "Jardins secrets. Congrés internacional sobre el somni eròtic (una visió multidisciplinar)", que organitza la Universitat de Lleida i que està previst que s'inauguri el proper 14 de desembre. Lleida es prepara per tenir somnis eròtics. I ho fa amb artistes que, com la basca Ana Laura Aláez, no dubten a utilitzar el seu propi cos per parlar de feminitat, de sexualitat, per mostrar una manera lúdica d'entendre la vida. A la Panera, Aláez, un dels noms propis més destacats del panorama artístic actual, adopta una

actitud activa, molt allunyada del voyeurisme, i qüestiona moltes de les conductes políticament correctes. Es mostra tal com és, en el sentit més ampli de l'expressió.

El fotògraf japonès Araki, cèlebre per plasmar la vida nocturna del barri xinès de Shinjuku, a Tòquio, s'atreveix amb un treball que gairebé oscil·la entre la pornografia suau i l'erotisme. Hi ha escenes de *bondage* o *kinbaku* (art amatori japonès que consisteix a lligar els cossos amb cordes i sogues). Araki investiga les dones. Tracta d'entendre-les. Reconeix, obertament, que no se'n surt. Amb el seu treball tracta de posar al seu lloc cadascuna de les peces del trencaclosques femení, que se li resisteix. Però aquest japonès no tira la tovallola. Se sent fascinat per aquest misteri, i el recrea. I el mitifica. Només així s'explica la seva manera de concebre artísticament el negoci del sexe. Lliure de pudor i de culpabilitat, Araki retrata el submón de Tòquio. Que no deixa de ser la cara fosca de qualsevol altra gran ciutat del món.

També hi ha presència catalana. Roger Bernat és el fundador de la companyia teatral General Elèctrica i es presenta a Lleida amb una instal·lació especialment concebuda per a la Panera. Bernat filma Vero, una dona amb els mateixos atributs sexuals que els homes, que en ocasions recorda la pel·lícula *Sleep*, d'Andy Warhol. Però la singularitat de Bernat és resumir en una única figura, en una única icona, el complex mapa de la sexualitat humana. I fer-ho amb un homenatge als clàssics. De fet, aquesta obra recrea

una de les sales del museu d'El Prado en què es pot veure una figura de bronze encarregada per Velázquez.

Hannah Collins aposta per la metàfora. Fotografia unes ostres amb la intenció de portar a reminiscències molt diverses. No és la primera vegada que aquesta britànica es deixa seduir per les natures mortes. En aquesta ocasió, l'aliment triat és sinònim d'erotisme. A ningú no se li escapa que suposadament eren l'esmorzar amb què Casanova reposava forces per fer possibles les seves mítiques proeses sexuals. I fins i tot hi ha humor. Massa sovint s'ha comparat la sexualitat femenina amb la fauna marina que viu en closques. Aquí, però, el tractament és d'exquisida elegància.

I dels fons marins a la ciutat castellana de Lleó, on va néixer el 1956 el fotògraf García-Alix, vinculat amb l'anomenada *movida* o, el que és el mateix, els anys vuitanta. Fidel a l'època, mai no s'ha sotmès a les convencions i normes establertes. En aquesta ocasió, presenta parts fragmentades que poden evocar sensualitat en la ment del visitant. Suggestir històries nocturnes. Amb les seves misèries i els seus excessos.

Seguim recorrent la Panera. El que a l'edat mitjana va ser un magatzem de blat, alimenta ara l'intel·lecte. Antoni Tàpies va inaugurar aquest centre d'art contemporani que dirigeix Glòria Pícazo fa poc més d'un any. Allà trobem (també) Robert Mapplethorpe. És indiscutible que Mapplethorpe ha mostrat en innumerable ocasions la seva passió pel cos humà. Lleida no és cap excepció. La perfecció, en aquest cas, es tradueix en una bellesa gairebé indescriptible, insultant i sensual. Fotografies que es poden considerar un homenatge al cos de l'home negre. Pertanyen, de fet, al seu *Black Book*, publicat el 1986. Fins a cert punt, aquest noiaorquès que moria poc temps després que veiés la llum aquest llibre, es pot considerar l'hereu de la gran (però controvertida) Lenni Riefenstahl. També és conegut per haver plasmat a través del seu objectiu temes com l'erotisme, el sexe i l'homosexualitat.

Moraza és l'antífesi. Ell es mostra fidel al fetitx per antonomàsia i aborda l'erotisme a través dels talons d'agulla. Més

Muntatge del fotògraf japonès Nobuyoshi Araki, pertanyent a la sèrie "Tokyo Comedy", dels anys 1987-89. Són vint fotografies cedides per la Galeria La Fàbrica, de Madrid.

femení impossible. Més seductor, impossible. Morey, per la seva banda, mostra imatges, a través d'individus totalment hieràtics, que pretenen revelar anhels que el subconscient reprimeix. Morey és mallorquí. I és provocador. A partir d'una suposada firma de moda, STP (Soy Tu Puta), ha indagat en l'art i en la sexualitat. Els somnis eròtics de l'altre català de la mostra, Marcel Pey, els que ens deixa veure a la Panera, són més violents. Imatges carregades de força en el sentit literal del terme, com es correspon a algú que es mou entre la poesia, el cinema i la fotografia. Tanca la llista d'artistes Carla van de Puttelaar, que fixa l'objectiu fotogràfic en els racons més secrets del cos humà. De vegades, fins i tot hi ha una mà estratègicament col·locada que garanteix la privacitat d'aquests cossos.

Hora de reflexionar. Després de fer de *voyeurs* dels somnis eròtics d'aquests creadors, és hora de reflexionar sobre el tema. I fer-ho acadèmicament. Els professors de la Universitat de Lleida Julián Acebrón i Pere Solà es proposen entendre el somni eròtic des de tots els vessants. "Jardins secrets" serà un congrés multidisciplinari que se celebrarà del 14 al 16 de desembre i en què parlaran de somnis eròtics antropòlegs, psicòlegs, historiadors, gent de cinema, escriptors,

professionals del còmic... Els organitzadors, però, vénen del món de les lletres. Concretament, del departament de Filologia, Clàssica, Francesa i Hispànica de la UdL. És per això que la seu del congrés serà la facultat de lletres, a l'edifici del rectorat de la universitat lleidatana, que, per atzar de la història, havia estat un antic seminari on no precisament es podia parlar tan obertament de sexualitat. A més, els jardins secrets que pretén obrir al públic aquest congrés es podran veure per tota la ciutat, ja que, a banda de l'exposició del Centre d'Art la Panera, se n'organitzarà una al Col·legi d'Arquitectes de Lleida ("Erotica arquitectonica"), una altra mostra es podrà veure a la seu dels serveis territorials de Cultura ("Exlibris eròtics. Col·lecció Francesc Orenes"), i una quarta que tindrà lloc a la mateixa facultat ("Sublimacions oníriques de la pulsio eròtica"). A aquest extens programa cal afegir encara el cicle "Recreació onírica i erotització del somni", que estarà oberta fins al 13 de desembre a la Filmoteca de Lleida.

Independentment dels dissenys meteorològics, sembla que amb el fred Lleida serà una ciutat molt humida. Una ciutat per somiar. El que els plagui. Somnis eròtics? Per què no?

Anna Sàez